

1 Marca - Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”

Święto państwowe zostało ustanowione przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego „w hołdzie „Żołnierzom Wyklętym” – bohaterom antykomunistycznego podziemia, którzy w obronie niepodległego bytu Państwa Polskiego, walcząc o prawo do samostanowienia i urzeczywistnienia dążeń demokratycznych społeczeństwa polskiego, z bronią w rękę, jak i w inny sposób przeciwstawili się sowieckiej agresji i narzuconemu siłą reżimowi komunistycznemu”.

Zacytowany fragment pochodzi z Ustawy z dnia 3 lutego 2011r. o ustanowieniu Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.

Powojenne podziemie niepodległościowe było odruchem obrony społeczeństwa polskiego przed narzuceniem przez sowieńców komunistycznej władzy. Podziemie antykomunistyczne zgromadziło w Polsce ponad 250-300 tys. ludzi i istniało symbolicznie do śmierci Józefa Franczaka ps.: „Lalek” zabitego w dniu 21 października 1963r. przez oddziały ZOMO.

Walka z systemem nie zakończyła się wraz śmiercią ostatniego partyzanta Lubelszczyzny i Polski, ale trwała aż do 1989r. Żołnierze walczący w partyzantce powojennej zapłacili najwyższą cenę, która nie poszła na marne, ale wpisała się w karty historii, jako walka o niepodległą i suwerenną Polskę.

„Bo jeśli komu droga otwarta do nieba, to na przedzie tym, co służą Ojczyźnie”

J. Kochanowski

Fragmety Apelu Poległych

wyłożonego dnia 22 września 1996 r. w Kijanach przez kpt. w st. spocz. Konrada Strycharczyka ps.: „Słowik”, żołnierza Armii Krajowej ze zgrupowania mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory”, z okazji uroczystości poświęconej akcji „Burza”:

„Żołnierze Zgrupowania majora „Zapory” i Wy, którzy sercem, krwią i życiem daliście świadectwo miłości Ojczyzny. Wy, znający smak upokorzeń, hańbę oraz mękę zesłań i więzień. Wy, przeciw bohaterowie, których czczą i czcić będą pokolenia te i następne. Przywołajcie ze mną dusze najgorliwszych patriotów, niech stawią się w ordy ku niebiosom do Apelu Poległych.

Mjr. Hieronim Dekutowski „Zaporo” skoczku cichociemny zrzucony do Polski podczas wrześniowej nocy 1943r., Dowódco Oddziału Armii Krajowej Kedywu Inspektoratu Lubelskiego i Puławskiego w czasie okupacji niemieckiej. Komendant Zgrupowania Oddziału Ruchu Oporu Armii Krajowej, a następnie Wolności i Niezawisłości w okresie okupacji sowieckiej. Serdeczny dla swoich żołnierzy i nieugięty w walce z wrogiem, wydany przez zdrajców komunistycznym siepaczom i bestialsko zamordowany w mokatowskich kazamatach.”

Sierpień 1947 r., od lewej mjr. „Zapora”, od prawej kpt. „Uskok” - źródło Pamiętnik Z. Brońskiego

„Wzywam podkomendnych mjr. „Zapory”, którzy złączeni byli wspólnym losem, cierpieniem i godziną śmierci w PRL-owskim więzieniu. Kpt. Stanisława Łukasika „Rysia”, por. Edmunda Tudruja „Mundka”, ppor. Romana Grońskiego „Żbika”, por. Tadeusza Pelaka „Junaka”, por. Jerzego Miatkowskiego „Zawady”, por. Arkadiusza Wasilewskiego „Białego”. *(patrz przypis)

„Wzywam do Apelu Inspektora Inspektoratu Rejonowego Lublin ppłk. Edwarda Jasińskiego ps.: „Nurt” rozstrzelanego przez siepaczy komunistycznych 15.03.1945 r. na Zamku Lubel-

skim, dowódcę Zgrupowania OP 8 kpt. Konrada Szmedinga ps.: „Młot” rozstrzelanego 1 grudnia 1944r., dowódców Oddziału Zgrupowania OP 8 Czesława Mrozińskiego „Jemioli” oraz Bolesława Mucharskiego „Lekarza”, zdradzonych 12 kwietnia 1945 r., wszystkich Żołnierzy z 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK oraz Oddziału 8 Plk. Piechoty Legionów Partyzanckich, którzy zginęli w czasie akcji „Burza”, w tym od „Zapory” 18 lipca 1944r. pod Kożuchówką...”

„Wzywam do Apelu poległych lub zamordowanych z miejscowego terenu podczas okupacji niemieckiej, z gmin Spiczyn, Ludwin, Serniki i Łączna st. sierż. Walentego Waśkiewicza ps.: „Strzała”, ppor. Zygmunta Liberego ps.: „Babinicz”, chor. Stanisława Staropiętkę ps.: „Stacińczyk”, sierż. Franciszka Pulpę ps.: „Topór”, Edwarda Spaczyńskiego ps.: „Mak”. „Wzywam do Apelu legendarnego dowódcę partyzantów z tego terenu kpt. Zdzisława Brońskiego „Uskoka”. Kapitanie, kapitanie wierny Ojczyźnie po grób, wzywam Cię do Apelu!”

„Wzywam do Apelu ostatniego dowódcę grupy Wolność i Niezawisłość z tego terenu Stanisława Kuchewicza ps.: „Wiktor”, ostatniego polskiego partyzanta na Pojezierzu Łęczyńsko - Włodawskim Józefa Franczaka ps.: „Lalek”, dowódców współdziałających w prowadzeniu walki na tym terenie Leona Taraszkiewicza ps.: „Jastrząb”, Edwarda Taraszkiewicza ps.: „Żelazny”, Józefa Struga ps.: „Ordon”, ostatnich Zaporczyków współdziałających z grupami WiNowskimi kpt. „Uskoka” ppor. Mieczysława Pruszkiewicza ps.: „Kędziorek”, Waleriana Tyrę „Walerka”, poległych w walce obronnej podczas oblężenia w dniu 3 lipca 1943r. żołnierzy WiN przez

liczącą 800 osób grupę resortu w lasach kijancko-radzickich: ppor. Zbigniewa Sochackiego ps.: „Zbyszczek”, sierż. Stanisława Ciołka ps.: „Lew” żołnierzy kpt. „Uskoka”, Zygmunta Ziółka ps.: „Lach” żołnierzy kpt. „Rysia”.

Wzywam wszystkich pozostałych żołnierzy Zgrupowania Zapory poległych po wojnie w walce przeciwko drugiemu okupantowi oraz zastrzelonych przez MO, ORMO, UB, NKWD z oddziału „Uskoka”, „Rysia”, „Jastrzębia”, „Żelaznego”, „Ordon” i „Lisa”, zamęczonych przez wrogów narodu członków rodzin partyzanckich, gospodarzy kwater oraz żołnierzy palców AK i WiN.

W obliczu Boga wzywam do Apelu wszystkich męczenników sprawy narodowej, którzy w latach 1939-1954 oddali życie za wolność i niepodległość naszej Ojczyzny.”

„ODDAJMY HOŁD TYM WSZYSTKIM, KTÓRZY POLEGLI!”

*Podczas niejawnego rozprawy 3 listopada 1948 r. w Wojskowym Sądzie Rejonowym w Warszawie, zasiadło ich siedmiu oraz ich polityczny przełożony Władysław Siła-Nowicki. Oskarżenia dla ich poniżenia przebrani byli w mundury Wehrmachtu. W ostatnim słowie mjr. „Zapora” nie prosił o najniższy wymiar kary, ale z godnością oświadczył, że decyzję pozostawia sądowi. 7 marca 1949 r. wykonano na nim karę śmierci; stracono też 6 jego podkomendnych. W chwili śmierci, pomimo tego, że miał tylko 30 lat, wyglądał jak starzec z siwymi włosami, wybitymi zębami, połamanymi rękami, nosem i żebami oraz zerwanymi paznokciami. Do dziś nie są znane miejsca pochówku „Zapory” i jego ludzi.

Dnia 15 listopada 2007r., Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński nadał Ordery Odrodzenia Polski wybitnemu dowódcy mjr. Hieronimowi Dekutowskiemu „Zaporze” i jego sześciu podkomendnym – żołnierzom Zgrupowania oddziałów AK-WiN. Uroczystość odbyła się w związku z 59. rocznicą wykonania wyroku śmierci na siedmiu „Żołnierzach Wyklętych”.

SkRyty - Wyklęci (fragmenty utworu)

*Historia napisana, kiedyś przez
samego Boga
miała być nauczka, dla nas jako
przestroga
Wojna pokazała jak, nienawidzić
wroga
i żadnemu Polakowi nie było
okupanta szkoda*

*Walki toczyły się wszędzie, dzięki
odwadze ludności*

*kilka słów o człowieku, który
wyłonił się z szarości
Kapitan „Uskok”, bo o nim teraz
powiem
nie był niewiniątkiem, niejedno
miał na głowie
Podejmował decyzje, bo miał cel
przed oczami
wywalczyć niepodległość i cieszyć
się tym z nami
nie było mu łatwo, walczył nawet z
cywilami
są miejsca gdzie do dziś nazywają
ich bandytami*

*W grupie miał ludzi twardych,
chcicie przykład „Lalek”, „Hardy”
jadę dalej moje wersy, ale nie dla
pogardy,
nawijam je z szacunku, nie unikając
prawdy
bo na kartach historii nie przetrwa
kit marny*

*Bronią w walce z okupantem nie
były tylko karabiny
tu dywersja się szerzyła często pod-
kładano miny
Dni szybko mijały, jednak nadzieja
w nich nie gasła
Każdy w sercu miał cel wywalczyć
niepodległość państwa*

Autor utworu hip hop - Adam Dejko (SkRyty)

**Opracowanie: Koło Historyczne przy RCEZ
pod kierunkiem p. Doroty Bułgajewskiej- Muzyki.**